

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca
Ufficio Scolastico Regionale per la Toscana
Ufficio Scolastico Provinciale di Livorno

Romania
România

Constituția Republicii Italiene

PRINCIPII FUNDAMENTALE

Art. 1. Italia este o Republică democratică, întemeiată pe muncă. Suveranitatea aparține poporului, care o exercită prin formele și în limitele Constituției.

Art. 2. Republica recunoaște și garantează drepturile inviolabile ale omului, atât ca persoană cât și în formațiunile sociale în care se dezvoltă personalitatea sa, și solicită în mod hotărât îndeplinirea îndatoririlor inderogabile de solidaritate politică, economică și socială.

Art. 3. Toți cetățenii beneficiază în mod egal de demnitate socială și sunt egali în fața legii, fără deosebire de sex, rasă, limbă, religie, opinii politice, condiții personale și sociale. Este datoria Republicii de a înlătura obstacolele de ordin economic și social, care, limitând în fapt libertatea și egalitatea cetățenilor, împiedică declina dezvoltare a persoanei umane și efectiva participare a tuturor muncitorilor la organizarea politică, economică și socială a țării.

Art. 4. Republica recunoaște tuturor cetățenilor dreptul la muncă și asigură condițiile care să facă acest drept efectiv. Fiecare cetățean are datoria de a desfășura, potrivit propriilor posibilități și propriei opțiuni, o activitate sau o funcție care să contribuie la progresul material sau spiritual al societății.

Art. 5. Republica, una și indivizibilă, recunoaște și favorizează autonomiile locale; promovează în serviciile ce depind de Stat cea mai amplă descentralizare administrativă; adecvează principiile și metodele legislației sale exigențelor autonomiei și descentralizării.

Art. 6. Republica protejează prin legi speciale minoritățile lingvistice.

Art. 7. Statul și Biserica Catolică sunt, fiecare cu propria organizare, independente și suverane.

Relațiile dintre ele sunt reglementate prin Tratatul de la Lateran. Modificările Tratatelor acceptate de ambele părți, nu cer o procedură de revizuire constituțională.

Art. 8. Toate confesiunile religioase sunt libere în mod egal în fața legii. Confesiunile religioase diferite de cea catolică au dreptul de a se organiza potrivit propriilor statute, în măsura în care nu contravin ordinii de drept italiene. Raporturile cu Statul sunt reglementate prin lege pe baza înțelegerilor încheiate cu confesiunile respective.

Art. 9. Republica promovează dezvoltarea culturii și cercetarea științifică și tehnică. Protejează natura și patrimoniul istoric și artistic al Națiunii.

Art. 10. Organizarea judecătorească italiană se aliază normelor dreptului internațional general recunoscute. Condiția juridică a cetățeanului străin este reglementată prin lege în conformitate cu normele și tratatele internaționale. Cetățeanului străin, căruia i-au fost interzise în sara sa de origine exercitarea libertăților democratice garantate de Constituția italiană, are dreptul la azil pe teritoriul Republicii, potrivit condițiilor stabilite prin lege. Nu este admisă extrădarea cetățeanului străin pentru delicta politice.

Art. 11. Italia repudiază războiul ca instrument ce lezează libertatea celorlalte popoare și ca mijloc de soluționare a controverselor internaționale; admite, în condiții de egalitate cu celelalte State, restricții ale suveranității necesare pentru o organizare care să asigure pacea și justiția între Națiuni; promovează și sprijină organizațiile internaționale dedicate unui atare scop.

Art. 12. Drapelul Republicii este tricolorul italian: verde, alb și roșu, dispuse în trei benzi verticale de dimensiuni egale.

PARTEA I – DREPTURILE SI ÎNDATORIRILE CETĂȚENILOR

TITLUL I - RAPORTURILE CIVILE

Art. 13. Libertatea personală este inviolabilă. Nu este admisă nici o formă de reținere, de inspecție sau percheziționare individuală, nici alte restrângeri ale libertății personale, decât printr-un act motivat de autoritățile judecătorești și numai în cazurile și modurile prevăzute de lege.

În cazuri excepționale de necesitate și urgentă, prevăzute în mod expres de lege, autoritatea de siguranță publică poate adopta măsuri provizorii, ce trebuie comunicate în termen de patruzeci și opt de ore autorității judecătorești și, dacă aceasta nu le validează în următoarele patruzeci și opt de ore, se consideră revocate și rămân lipsite de orice efect. Este pedepsită orice violență fizică sau morală asupra persoanelor supuse restrângerilor de libertate. Legea stabilește limitele maxime de deținere preventivă.

Art. 14. Domiciliul este inviolabil. Nu pot fi efectuate inspecții sau percheziții sau sechestre, cu excepția cazurilor și modurilor stabilite de lege potrivit garanțiilor prevăzute pentru protecția libertății personale. Verificările și inspecțiile pe motive de sănătate și integritate publică sau în scopuri economice și fiscale sunt reglementate de legi speciale.

Art. 15. Libertatea și secretul corespondenței și a oricărei alte forme de comunicare sunt inviolabile. Restrângerea acestora poate avea loc numai printr-un act motivat al autorității judecătorești cu garanțiile stabilite de lege.

Art. 16. Orice cetățean poate circula și poate rezida liber în orice parte a teritoriului național, cu excepția restricțiilor cu caracter general pe care legea le stabilește din motive de sănătate sau de siguranță. Nici o restricție nu poate fi determinată de motive politice. Orice cetățean este liber de a ieși de pe teritoriul Republicii și de a reîntra, cu excepția obligațiilor stabilite de lege.

Art. 17. Cetățenii au dreptul de a se întruni în mod pașnic și fără arme. Pentru întruniri, inclusiv într-un loc accesibil publicului, nu este nevoie de niciun preaviz. Întrunirile în locurile publice trebuie anunțate autorităților, care le pot interzice numai pentru motive temeinice de siguranță sau de integritate publică.

Art. 18. Cetățenii au dreptul de a se asocia în mod liber, fără autorizație, pentru scopuri care nu le sunt interzise persoanelor de legea penală. Sunt interzise asociațiile secrete și cele ce urmăresc, fie și în mod indirect, scopuri politice prin organizații cu caracter militar.

Art. 19. Toți cetățenii au dreptul de a practica în mod liber propria credință religioasă sub orice formă, individuală sau colectivă, de a contribui la difuzarea ei și de a o practica în mod privat sau public, cu condiția să nu fie vorba de ritualuri contrare bunelor moravuri.

Art. 20. Caracterul ecleziastic și scopul de religie sau cult al unei asociații sau instituții nu pot fi cauză a unor restrângeri legislative speciale, nici a unor obligații fiscale speciale pentru constituirea, capacitatea juridică și orice formă de activitate.

Art. 21. Oricine are dreptul de a-și manifesta în mod liber propriile idei prin cuvânt, prin scris și prin orice alt mijloc de difuzare. Presa nu poate fi supusă unor autorizări sau cenzuri. Se poate proceda la sechestrul numai printr-un act motivat al autorității judecătorești în caz de infracțiuni, pe care legea presei le prevede în mod expres, sau în cazul violării normelor pe care legea le stabilește prin indicarea responsabililor. În atari cazuri, atunci când faptul este absolut urgent și nu este posibilă intervenția în timp util a autorității judecătorești, sechestrul presei periodice poate fi efectuat de către ofițeri ai poliției judiciare, care trebuie imediat, dar nu mai târziu de douăzeci și patru de ore, să informeze în scris autoritatea judecătorească. Dacă aceasta nu o validează în următoarele douăzeci și patru de ore, sechestrul se consideră anulat și lipsit de orice efect. Legea poate stabili, prin norme cu caracter general, să fie făcute cunoscute mijloacele de finanțare a presei periodice. Sunt interzise publicările în presă, spectacolele și toate celelalte manifestări contrare bunelor moravuri. Legea stabilește măsuri adecvate pentru prevenirea și reprimarea violărilor.

Art. 22. Nimeni nu poate fi privat, din motive politice, de capacitatea juridică, de cetățenie, de nume.

Art. 23. Nici o prestație personală sau patrimonială nu poate fi impusă, decât în baza legii.

Art. 24. Oricine poate apela la judecată pentru a-și apăra propriile drepturi și interese legitime.

Apărarea este drept inviolabil în orice stadiu și grad al acțiunii judiciare. Persoanelor lipsite de mijloace le sunt asigurate, prin instituții speciale, mijloacele pentru a acționa și a se apăra în fața oricărei autorități. Legea stabilește condițiile și modurile de remediere a erorilor judiciare.

Art. 25. Nimeni nu poate fi îndepărtat de judecătorul natural stabilit prin lege. Nimeni nu poate fi pedepsit decât pe baza unei legi intrate în vigoare înainte de fapta comisă. Nimeni nu poate fi supus unor măsuri de siguranță cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Art. 26. Extrădarea cetățeanului poate fi permisă numai în cazurile prevăzute în mod expres de convențiile internaționale. În nici un caz nu poate fi admisă pentru delictе politice.

Art. 27. Răspunderea penală este personală. Acuzatul nu este considerat vinovat până la sentința definitivă. Pedepsele nu pot consta în rele tratamente contrare simțului de umanitate și trebuie să tindă spre reeducarea condamnatului. Nu este admisă pedeapsa cu moartea.

Art. 28. Funcționarii și angajații Statului și ai instituțiilor publice sunt direct responsabili, potrivit legilor penale, civile și administrative, de actele săvârșite cu violarea drepturilor. În aceste cazuri răspunderea civilă se extinde asupra Statului și instituțiilor publice.

TITLUL II - RAPORTURILE ETICO-SOCIALE

Art. 29. Republica recunoaște drepturile familiei ca asociere naturală întemeiată pe căsătorie. Căsătoria are la bază egalitatea morală și juridică a soților, cu limitele stabilite de lege drept garanție a unității familiale.

Art. 30. Este datoria și dreptul părinților să întrețină, să instruiască și să educe copiii, inclusiv a celor născuți înafara căsătoriei. În cazurile de incapacitate a părinților, legea se preocupă să fie îndeplinite îndatoririle acestora. Legea asigură copiilor născuți înafara căsătoriei întreaga protecție juridică și socială, compatibilă cu drepturile membrilor familiei legitime. Legea stabilește normele și limitele pentru determinarea paternității.

Art. 31. Republica sprijină prin măsuri economice și alte ajutoare formarea familiei și îndeplinirea îndatoririlor ce îi revin, cu o atenție deosebită față de familiile numeroase. Protejează maternitatea, copiii și tineretul, sprijinind instituțiile necesare acestui scop.

Art. 32. Republica protejează sănătatea ca drept fundamental al individului și interes al colectivității, și garantează tratamente gratuite celor nevoiași. Nimeni nu poate fi obligat la un anumit tratament medical decât în cazurile prevăzute de lege. Legea nu poate în nici un caz să violeze limitele impuse de respectarea persoanei umane.

Art. 33. Arta și știința sunt libere, iar predarea lor este liberă. Republica stabilește normele generale privind instrucția și instituie școli de stat pentru toate disciplinele și gradele. Instituțiile și particularii au dreptul de a înființa școli și instituții de educație, fără obligații din partea Statului. Legea, în fixarea drepturilor și obligațiilor școlilor private care solicită paritatea, trebuie să le asigure deplina libertate iar elevilor acestora un tratament școlar echivalent celui al elevilor din școlile de stat. Este prevăzut un examen de Stat pentru admiterea la diferite discipline și grade de școli sau pentru finalizarea studiilor și pentru abilitare la exercitarea profesională. Instituțiile de cultură superioară, universități și academii, au dreptul să își stabilească regulamente autonome în limitele prevăzute de legile Statului.

Art. 34. Școala este accesibilă tuturor. Învățământul inferior, cu durata de cel puțin opt ani, este obligatoriu și gratuit. Cei dotați și cei merituosi, chiar dacă lipsiți de mijloace, au dreptul să acceda la cele mai înalte grade de studii. Republica face efectiv acest drept prin burse de studiu, alocații pentru familii și alte înlesniri, ce trebuie să fie acordate prin concurs.